

Ἐθνησκη Ἑλλάς

τοῦ Ἀνδρέα Σταλίδη*

ΣΟΒΑΡΟΣ ἀρθρογράφος γράφει πρόσφατα: «Ἄν ἔπαυε ἡ ἐπίδραση τῆς μασκαρεμένης κατήχησης μέσω τοῦ σχολείου, μέσα σέ μιά γενιά ἡ Ἐκκλησία θά εἶχε πάρει τή θέση πού τῆς ἀρμόζει σέ μιά σύγχρονη εὐρωπαϊκή πολιτεία. Θά εἶχε ἀρθεῖ ἔτσι τό μεγαλύτερο ἐμπόδιο τῆς χώρας πρὸς τόν Διαφωτισμό». («Καθημερινή», 22.3.2018)

Αὐτές οἱ ἀπόψεις κυκλοφοροῦν σωρηδόν τά τελευταῖα 20 χρόνια στήν Ἑλλάδα ἀπό τήν λεγόμενη φιλελεύθερη πτέρυγα παράλληλα μέ τήν ἀριστερά. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἤδη ἀπό τό 1996 ὁ Samuel Huntington στό μνημειῶδες ἔργο του «Ἡ σύγκρουση τῶν Πολιτισμῶν καί ἡ ἀναδιαμόρφωση τῆς παγκόσμιας τάξης» χαρακτήρισε τήν Ἑλλάδα ὡς «Ὁρθόδοξη ἀνωμαλία στή Δύση».

Βεβαίως, ὁ Huntington ἀποδεικνύεται ἀρκούντως ἐμβριθέστερος ἀπό τοὺς Ἕλληνες, κατ' οὐσίαν παπαγάλους του ὡς πρὸς τήν συγκεκριμένη φράση, διότι ἀναγνωρίζει στό ἀκέραιο τόν ρόλο τῆς θρησκείας στήν κοινωνία καί στήν διαμόρφωση τοῦ πολιτισμοῦ ἑνός λαοῦ.

Ἀντιγράφω ἐνδεικτικά ἓνα ἀπόσπασμα: «Οἱ Σουηδοί εἶναι ἴσως ὁ λιγότερο θρησκευόμενος λαός στήν Εὐρώπη. Ὅμως ἀδυνατεῖς νά καταλάβεις αὐτή τή χώρα, ἐκτός ἂν συνειδητοποιήσεις ὅτι οἱ θεσμοί, οἱ κοινωνικές πρακτικές, οἱ οἰκογένειες, ἡ πολιτική καί ὁ τρόπος ζωῆς ἔχουν θεμελιωδῶς διαμορφωθεῖ ἀπό τή λουθηρανική κληρονομιά».

Τό ἴδιο τεκμαίρεται καί ἀπό τήν ἀντίστροφη ὀπτική, λόγου χάριν ἀπό τό πόσο διαφέρουν μεταξύ τους τρεῖς δεδηλωμένοι ἄθεοι: ἓνας Ἕλληνας, ἓνας Τοῦρκος καί ἓνας Σουηδός. Οἱ προσλαμβάνουσες τοῦ καθενός, παρά τήν ἀποστασιοποίησή του ἀπό τήν «ἐπικρατοῦσα παράδοση», εἶναι πολύ ἰσχυρότερες ἀπό τίς ἀθειϊστικές τοῦ ἀπόψεις.

Οἱ λόγοι τῆς πολεμικῆς ρητορικῆς τῆς ἰδεολογικῆς ἡγεμονίας ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι οὔτε ἡ διάκριση τῶν ἐξουσιῶν, οὔτε ἡ ἀνεξιθρησκία, οὔτε τά δικαιώματα ἀλλοθρήσκων ἢ ἀθρήσκων. Σέ αὐτήν τήν περίπτωση θά ἐνοχλοῦσε τό παράδειγμα τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου, στό ὁποῖο ὑφίσταται: ἀφ' ἑνός ταύτιση στό ἴδιο πρόσωπο τῆς Κεφαλῆς τοῦ Κράτους καί τῆς Κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας, καί ἀφ' ἑτέρου πληθώρα ἄλλων πτυχῶν τῆς ταύτισης αὐτῆς (λεπτομέρειες στήν «Ἐστία» 10.1.2017).

Παρά τήν διαιωνιζόμενη διαπλοκή μεταξύ βρετανικῶν θεσμῶν ἐξουσίας καί Ἐκκλησίας, ἡ ἀπήχηση τῆς τελευταίας ὅσο καί ἡ θρησκευτικότητα ἐν γένει ἔχει κατακρημνιστεῖ· π.χ. ἓνα ποσοστό 14% τῶν παιδιῶν βαφτίζονται σήμερα.

Στίς περισσότερες εὐρωπαϊκές χῶρες, μέ τήν ἐξαίρεση τῆς Γαλλίας, ὑφίσταται ἓνας βαθμός θεσμικῶν ἐρεισμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνεξάρτητα ἀπό τόν βαθμό αὐτό ὁ διαχωρισμός Ἐκκλησίας – κοινου αἰσθήματος καί ἀντιλήψεων ἔχει ἐπέλθει πρό πολλοῦ, ὥστε ὁ Γκάρντιαν διακηρύσσει ἤδη τήν «μετα-χριστιανική ἐποχή». Τά θεσμικά ἐρείσματα δέν ἐνοχλοῦν τίς ἀντίστοιχες ἰδεολογικές ομάδες.

Στήν Ἑλλάδα, ὅμως, παραμένει ζῶσα καί πανίσχυρη ἡ σύνδεση, λόγω διακριτῆς παράδοσης καί κουλτούρας, ἱστορικῶν ἀναφορῶν, ἐνεργοῦς ἀπήχησης τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καί τοποθέτησης μεταφυσικῶν ἀναζητήσεων στό κέντρο τοῦ βίου ἀντί τοῦ περιθωρίου.

Καθίσταται λοιπόν σαφές ὅτι στόχος τῆς ρητορικῆς ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά καταστεῖ ἡ Ἑλλάδα μία ἄθρησκη χώρα, μέ μουσειακή θρησκευτική συνείδηση.

Νά περιοριστεῖ ἡ παρουσία καί σημασία τῆς θρησκείας στή ζωή καί στίς ἀντιλήψεις, ὥστε νά προσομοιάσει καί σ' αὐτόν τόν τομέα ἡ ἐλληνική κοινωνία μέ τίς δυτικοευρωπαϊκές. Μέ τήν ἐξαίρεση ἴσως τοῦ νότου. Μέ τή λέξη «διαχωρισμό» δέν ἐννοοῦν ἀπλῶς νά μήν μπλέκεται ὁ ἕνας στίς ὑποθέσεις τοῦ ἄλλου.

Τό ζητούμενο εἶναι νά παύσει νά θρησκεύεται ὁ λαός καί νά παύσουν νά ἔχουν δημόσιο λόγο οἱ ἱεράρχες.

**Πολιτικός ἀναλυτής
– Δημιουργός τοῦ ἡλ. περιοδικοῦ Ἀντίβαρο*